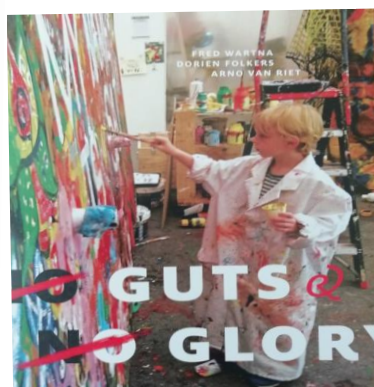

DE KUNST VAN – HET ONTWERPEN

Juryrapport 2025

KUNSTVAK
DOCENTEN
OVERLEG
KVDÖ

VONKC

Inhoud

Inleiding	pagina	3
Prijs en criteria	pagina	4
Beoordelingscriteria De Kunst van het Ontwerpen	pagina	4
Beoordelingscriteria Guts&Glory Challenge	pagina	5
Jury	pagina	6
Samenstelling van jury	pagina	6
Algemeen oordeel jury	pagina	7
Genomineerde Ontwerpplannen	pagina	7
Winnaars	pagina	8

Inleiding

De wedstrijd *De kunst van het ontwerpen 2025* is een educatieve ontwerprij voor 3^e en 4^e jaars studenten, of 2^e jaars van de verkorte opleiding, van de docentenopleiding kunstvakken. In 2025 zal daarnaast voor de laatste keer de *Guts&Glory challenge* worden uitgereikt: een prijs voor een kunsteducatief plan dat nog in ontwikkeling is. Tenslotte zal het publiek in Leeuwarden bepalen wie er met de Publieksprijs 2025 naar huis gaat.

Het doel van de wedstrijd is de bijzondere expertise van toekomstige kunstdocenten als educatief ontwerper zichtbaar te maken. De hedendaagse educatieve praktijk vraagt om kunsteducatoren/kunstdocenten die vanuit een persoonlijke visie onderwijs (mede) kunnen ontwikkelen en vormgeven. Dat geldt zeker voor het onderwijs in de kunsten, een dynamisch vakgebied met steeds nieuwe artistieke uitingen, dynamische makers en veranderlijke opvattingen. Om de bijzondere expertise van toekomstige kunstdocenten als educatief ontwerper zichtbaar te maken organiseren het Landelijk Overleg Kunstvakdocentenopleidingen (KVDO) deze educatieve ontwerprij, dit jaar voor het eerst in samenwerking met VONKC (Vereniging Onderwijs Kunst en Cultuur).

Kunsteducatieve ontwerpen die in aanmerking komen:

- Hebben betrekking op disciplines in de kunsteducatie, zoals: dans, muziek, theater, fotografie, film, beeldende kunst en vormgeving, eventueel in combinatie met elkaar of met andere leergebieden;
- Zijn bruikbaar in het onderwijs (primair onderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs of MBO) of in een buitenschoolse kunsteducatieve context (culturele instelling, centrum voor amateurkunst, community arts);
- Worden formeel ondersteund door een docent van de opleiding van de student(en) door middel van een ondertekende aanbevelingsbrief of beoordeling;
- Mogen reeds gepubliceerd zijn, maar mogen niet een andere landelijke prijs gewonnen hebben.

Prijs en Criteria

De bachelor student die door de vakjury wordt aangewezen als winnaar van *De Kunst van het Ontwerpen 2025* ontvangt een bedrag van €1.000,-.

Indien het educatief ontwerp door meerdere personen is geschreven, blijft het prijzenbedrag hetzelfde.

Het project dat in oktober door het publiek wordt aangewezen als winnaar van de publieksprijs van *De kunst van het ontwerpen 2025* krijgt een verrassingspakket. Indien het educatief ontwerp door meerdere personen is geschreven, blijft de publieksprijs gelijk.

De winnaar van de Guts & Glory challenge ontvangt een bedrag van €1.500,- dat in tweeën wordt uitgekeerd. De helft bij de uitreiking en de andere helft bij de realisatie van het plan een half jaar na de prijsuitreiking. Mocht het plan na een half jaar niet uitgevoerd zijn dan wel naar het oordeel van de jury onvoldoende, in dat geval wordt het tweede deel van de prijs niet uitgereikt en kan dat bedrag door het KVDO aangewend worden voor toekomstige prijzen.

Beoordelingscriteria De Kunst van het Ontwerpen

1. Is het kunsteducatieve ontwerp inhoudelijk bijzonder of vernieuwend?

Toelichting: Een vernieuwende inhoud heeft betrekking op het thema, de voorbeelden en bronnen of de centrale opdracht van het ontwerp:

- Is de inhoud prikkelend of bijzonder in relatie tot het bestaande aanbod of curriculum in de kunsteducatie?
- Worden er in het kunsteducatieve ontwerp verbindingen gelegd met hedendaagse kunst en/of populaire cultuuruitingen en/of met actuele sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen breder zijn dan de kunsten (bv met betrekking tot interdisciplinariteit, gender, diversiteit, technologie, globalisering, natuur & milieu, politiek, etc.)?

2. Is de achterliggende visie op kunsteducatie van het ontwerp kort en krachtig beschreven?

Toelichting: Is er een korte paragraaf in het educatieve ontwerp opgenomen waarin de makers het product krachtig onderbouwen aan de hand van hun visie op kunsteducatie?

3. Is er sprake van methodieken en werkvormen die het leren op bijzondere wijze stimuleren?

Toelichting: Dit criterium heeft betrekking op de manier waarop het educatieve ontwerp wordt aangeboden en uitgevoerd door de deelnemers:

- Is er sprake van een rijke afwisseling van leeractiviteiten (receptief, productief, reflectief)?
 - o Wordt er naast kunstproductie ook aandacht besteed aan het beschouwen van kunst en theoretische verdieping?
 - o Is er ruimte voor analyse, meningsvorming en discussie, zowel met betrekking tot het werk van anderen als het eigen werk(proces)?
- Worden hierbij innovatieve werkvormen en/of (digitale) middelen ingezet?

4. Is het educatieve ontwerp begrijpelijk en aantrekkelijk voor de beoogde doelgroep (leerlingen, cursisten, deelnemers)?

Toelichting:

- Is het ontwerp door middel van teksten, beelden en eventuele inzet van ICT, audio en video toegankelijk en begrijpelijk gemaakt voor leerlingen/deelnemers?
- Worden leerdoelen en criteria helder geëxpliciteerd op het niveau van de doelgroep?

5. Is het kunsteducatieve ontwerp zodanig compleet dat andere docenten ermee kunnen werken?

Toelichting:

Is er naast materiaal voor leerlingen/deelnemers ook materiaal voor docenten? (antwoordmodellen, discussievragen, toelichting op werkvormen ect)?

Beoordelingscriteria Guts & Glory Challenge

Het plan dat wordt ingediend voor deze challenge is meer een opzet dan een definitief ontwerp en heeft verdere uitwerking of uitbreiding nodig. Het plan is kort en bondig beschreven op maximaal 2 A4tjes. Het gaat in op de volgende vragen: waarom, wat, hoe, voor wie, door of met wie, wanneer en waar.

Speciale aandacht krijgen die plannen die:

a. gericht zijn op een bijzondere combinatie van doelgroepen en/of b. voortkomen uit de samenwerking van de kunstvakleerkracht en de groepsleerkracht of docent en/of c. vakgebieden verbinden.

Jury

De jurybeoordeling vond plaats in twee rondes. In augustus 2025 bepaalde de jury welke kunsteducatieve ontwerpen werden genomineerd voor de prijs. De genomineerden presenteren hun educatieve ontwerp op 3 oktober om in aanmerking te komen voor zowel de vakjury-prijs als voor de publieksprijs. Na deze presentaties zal de jury nog een tweede keer kort in overleg gaan om te bepalen wie de uiteindelijke winnaar van zowel de Kunst van het Ontwerpen 2025 als de Guts&Glory challenge wordt. Tegelijkertijd bepaalt het aanwezige publiek wie de publieksprijs gaat winnen.

Samenstelling jury

Leden

Inge Hekman – Is onderwijsprogrammeur Kunst bij het Fries Museum en Keramiekmuseum Princessehof in Leeuwarden. Haar inzet is om, vanuit de rijke context van de wereld van cultuur, een bijdrage te leveren aan en ruimte te bieden aan de groei van mensen, in welke levensfase dan ook, in samenwerking met hen. Met als doel een beter begrip van henzelf, de ander en de wereld.

Emiel Heijnen - Is lector kunsteducatie en docent aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. Zijn onderzoek richt zich onder andere op curriculumvernieuwing, interdisciplinariteit en sociaal engagement in kunsteducatie. Hij is één van de auteurs van *Wicked Kunsteducatie*, een methodiek voor het ontwerpen van betekenisvolle en uitdagende kunstcurricula, zowel binnen scholen als daarbuiten. Emiel is een van de bedenkers van de prijsvraag *De Kunst van het Ontwerpen*.

Fred Wartna - Adviseert, begeleidt en ontwikkelt projecten in en over kunst en cultuureducatie in het bijzonder gericht op kinderen, studenten en docenten. Hij bedacht Het Reispaleis in het Wereldmuseum Rotterdam, was onder andere tien jaar directeur van Villa Zebra, werkte als hoofddocent aan de Willem de Kooningacademie en hij is een van de schrijvers van het boek *No Guts & No Glory, kunst in het hart van het onderwijs*.

Anne Bos- voorzitter van de vakvereniging VONKC (Vereniging Onderwijs Kunst en Cultuur). Anne is Artisteducator in dans, heeft jarenlange ervaring in het voortgezet onderwijs als docent en schoolleider, de laatste jaren bij de bachelor Artisteducator in dans van ArtEZ. Daarnaast is hij voorzitter van de sectie dans (VMBO) bij het College voor toetsen en examens en van de advieskring van de vakvernieuwingscommissie Kunst en Cultuur. Al zijn werk en bestuurlijke inspanningen zijn erop gericht om het vak dans en het leergebied Kunst en Cultuur in het reguliere onderwijs te versterken en te ontwikkelen. VONKC stelt dit jaar het geldbedrag voor de Kunst van het Ontwerpen beschikbaar.

Gemma Tegelaers - Winnaar Guts & Glory prijs 2024 én de Publieksprijs 2024. Met het project 'Stof tot Nadenken' brengt ze het belang van beeldende vorming in het primair onderwijs onder de aandacht. Stof tot Nadenken is een site-specifieke interventie met krijtpoederlijnen, ontworpen voor op het schoolplein. De installatie laat de van nature explorerende aard van kinderen zien en de reacties van volwassenen daarop. Naast haar kunstenaar-docentschap binnen het primair onderwijs is Gemma sinds dit studiejaar (parttime) aan het werk als Kerndocent Beeldende Vorming op de Pabo in Rotterdam.

Algemeen oordeel jury

Er zijn dit jaar in totaal 31 inzendingen ontvangen, waarvan er 30 volledig waren en door de jury zijn beoordeeld.

Hiervan hebben zich 17 ook aangemeld voor de Guts & Glory Challenge. Vanuit deze aanmeldingen heeft de jury 10 inzendingen genomineerd, en van deze genomineerden doen er 5 mee met de Guts & Glory Challenge.

Zoals ondertussen gebruikelijk is hebben de juryleden de aanmeldingen weer geredigeerd (geanonimiseerd) ontvangen. Op die manier krijgen de juryleden de mogelijkheid om in de basis neutraal naar de ontwerpplannen te kijken.

De inzendingen dit jaar waren zeer divers van aard. Het merendeel kwam van de opleidingen beeldende kunst en vormgeving.

De juryleden bemerkten dat de inzenders blijk geven van een drang om het schoolse systeem kritisch te bevragen en ruimte te nemen, door zowel discipline-overstijgende als sterk maatschappelijke betrokken projecten op te zetten. Er spreekt een hoop uit om mensen zachter met elkaar om te laten gaan, een tegengeluid tegen polarisatie te bieden.

En wat is in de ontwerpen hard gewerkt aan tools waarmee docenten hun lessen makkelijker kunnen geven en betekenisvolle programma's kunnen bieden aan leerlingen en studenten, complimenten!

Ook merkten de juryleden op dat in een korte samenvatting tot de kern komen van het project niet even makkelijk bleek voor iedereen.

Genomineerde ontwerpplannen *

Net Echt- Robbert van Strien (Breitner Academie/ AHK, verkort)

Vertel jezelf een verhaal- Geraldo dos Santos (Willem de Kooning Academie)

4L13N5- Expedition: Speculative Design- Liam van den Hoven (Willem de Kooning Academie)

Observaties Observeren- Vera Adriaanse (Willem de Kooning Academie)

Onderbelicht- Femke Schaffelaars (Fontys Academy of the Arts)

(Univer)Sum- Corrie Bansema (NHL Stenden Hogeschool)

Bodies of Care- Jackie Galama (Academie Minerva)

De Nutteloze Machine- Nina Huijing (HKU)

Wachten in Drachten- Marco Hazekamp (NHL Stenden Hogeschool)

Museum van de Buurt- Pim van der Heiden (Willem de Koning Academie)

**De genomineerden die cursief zijn gedrukt, zijn ook genomineerd voor de Guts&Glory challenge.*

Winnaars

De Kunst van het Ontwerpen

Net Echt - Robbert van Strien (Breitner Academie/ AHK, verkort)

Het ontwerp 'Net echt', wat draait om 'fake' found footage film en niet om 'found footage' (nuance!). Dit ontwerp blies alle juryleden van de stoel. Een maatschappelijk relevant en actueel thema - omgaan met beelden, informatie, en nepnieuws – is op een speelse manier en consequent vormgegeven aangereikt. Concept en vormgeving zijn volledig geïntegreerd en overtuigen daardoor direct. Zo is de brief in dit ontwerp vormgegeven als een politierapport dat bericht over de spoorloze verdwijning van de maker, en de begeleidende docent blijkt een verdachte in het lopende onderzoek, ijzersterk. Leerlingen en studenten die met dit materiaal werken zullen dit doorvoelen en begrijpen, plezier ervaren om hiermee te leren spelen en binnen andere situaties kritischer zijn op beelden en informatie die op hen afkomen. Daarnaast is de docentenhandleiding zeer volledig, met ruimte voor docenten om te beslissen waar zij mee aan de slag willen, wat bij hun situatie past. Het project is zeer goed overdraagbaar.

De jury wil wel graag meegeven dat de context ertoe doet bij deze opdracht, in een tijd waarin verdwijningen en geweld tegen onschuldige burgers helaas niet altijd 'fake news' zijn.

Samenvattend: de jury vindt dit ontwerp compleet, prikkelend, actueel en spannend.

Guts & Glory Challenge

Observaties Observeren - Vera Adriaanse (Willem de Kooning Academie)

De jury waardeert dat het ontwerp met weinig materiaal heel overtuigend is. Het is toepasbaar voor diverse doelgroepen. Slim in de eenvoud, en o zo nodig om mensen anders te laten kijken. Dit project vertraagt en geeft de deelnemers en gebruikers de tijd om goed waar te nemen. Het overtuigt in de vorm en is in potentie heel rijk. En de diverse 'blikken', zoals de kameleonblik, de röntgenblik etc., vinden we top!

Om mee te nemen: er ontbreekt bijvoorbeeld nog een uitgewerkte werkvorm, een duidelijke opdracht met gerichtheid op inhoud, een grote opdracht, een urgente vraag bij de kaartjes. Waarom zou je hier mee op pad gaan?